Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Praedicatorum Friburgensium lector - Cod. Ettenheim-Münster 191

Weisser, Philipp

[S.l.], 1628-1929

Dubium tertium

urn:nbn:de:bsz:31-117415

Visual Library

in quo Jesum dictum statim nullas habit calumnias.
et ex his patet ad ea quæ in gratiam supra adduximus.

Dubium Tertium

Quot et quid sint Præcognita, et quot Præcognitiones necessariò requisitæ sint ad efformandam Demonstrationem?

Prius quam principali quæstioni respondeamus, explicanda est illa quæstio statim quam hic ni initio proposuit et quæ hucusque. Cum doctrina ars et disciplina ex præexistente fit cognitione, quæ quæstio non multum undequaque vera, ita ex illa ni fecit quæstio ni infinita in eugitty, sed talis quæstio non est admittenda

go nec Artis ppria admitti debet. min: dyslyna
patet. ptr sequela mai: nam si eius doctrina
sit ex preexistente cognitione, go illa preexistens cognitio,
cum sit et doctrina, ex alia fiet cognitione. et hoc
rursus ex alia, et sic in infinitum. go.
2o. Sed Angelorum ce vera doctrina, et tu non sit ex pre-
existente cognitione, go non erit vera ppria Artis. ma. ce cer-
ta, qa Angeli perfectissime cognoscunt ppietates omn
p suas causas. go ce vera doctrina. ptr min: Angeli
unico intuitu simplici cognoscunt essentias et passiones
earum. go sed Angelorum non fit ex cognitione aliqua
praexistente. His tu non obstantibus asserunt qui
cum Artis esse veram. si tu recte explicet et intelligat,
quam illum explicant satis large extendendo
eam tam ad simplicem quam compositam, sc: indi-
cativam, et definitivam indicat quaem, cum n.
sicuti ex praecedenti indicio, et indicium ex
aliquo extremo, aliquem vero ex cognitione sensuum
fit vera ppria Artis cum cognitum fiat ex alio
praexistente. et hoc modo stat istos autores intelli-
gunt a ce qd dicta ppria Artis. Ceterum tu interpretu
sensu ce, qsc: Artis non doctrina intellexerint cognitionem
definitivam, tam demonstrativam quam probabile
aut sophisticam, licet ce sit explicari de ea cognitione
intellectiva tam simplici quam composita; atque
ritum qd eadem cognitio in qtum ce docente aut
ab illo qedit, ut doctrina, in qtum vero de docente
sente, aut ab illo recipit, vocat disciplina; q vero
hoc sit mens Artis ptr. qa Arist non preexistentis
cognitionis intellexit cognitionem intellectivam, non simpli-
cem sed compositam, hoc ce indicativam. go non

doctrina

doctrina intellexit cognitionem scientificam. quod
patet, qa unus scientia fit ex existente in actu
quod est sui cognitio composita, ans a. quo ad jam
partem sc. qd Artes intellexerit e cognitionem intellectivam
non sensitivam, qa Artes locutus de cognitione de existen-
te qd sit planè eiusdem ordinis cum sequenti, sic n. recte
probat Sari demonstratam vel sciam de nexu qua ~~planam~~ latenem
qa doctrina qd habet de gte, causat ex cognitione anti qd et
è in actu. qo notè cognitio existentis intellexit Artes cog-
nitione intellectiva, et qd quod non pt intelligi notè
doctrinae quinq; cognitio in actu tam simplex quam composita.
Quo ad tam partem ptr idem ans. qa ut patet ex toto
textu supponit Artes in hac differre propter qd sunt
pa propria à quinq; qd sunt demonstrabiles, q absens
demonstrabilium fiat ex existente cognitione. non vero
absens propriorum. qo notè existentis cognitio intel-
ligi cognitio composita, hoc est indicativa, et non simpli-
plex sive apprehensiva tm. alias discrimen ab Arte
assignatum nullum ero apet. cum et ad absens pro-
prium qd supponat cognitio apprehensiva. qo notè
qd existentis cognitio intelligi cognitio indicativa,
et quoqter notè doctrina et disciplina intelligi
cognitione scientifica. Quod vero et quata quinq
verificari debeat de ea scientifica cognitione sc. tam
de demonstrativa quam probabili aut sophistica,
ptr. qa Artes petuit exempla tam in demonstrativis
mathematicis quam probabilibus at alibi: et notè
cognitio scientifica non debet intelligi illa tm qd
habet qd demonstratum, sed ea illa qd habet q quam
cumq; argutatum, dictum, sunq; tunq; dicti veritatem
iste, q ea cognitio scientifica fiat ex existente
cognitione, unde ad jm argtm Q. nego sequelam

ner

non n. dat posse in infinitum licet cognitio sit
sua quia pte ea aut ea passio de esse fiat
ex aliis cognitis discursivis, tn illa in qua ea
passio pte de esse non fit ex alia Genitente cognitione
discursiva, sed tm intuitiva. Et licet hoc intuitivum fiat ex apprehensione, et apprehensio fiat ex cognitione sensitiva non tn dat posse in infinitum ergo
in cognitione sensitiva sistit. Ad 2m R: Verum esse
hanc opinionem non verificari de doctrina Angelica,
ea non e discursiva sed docent theologi, sed sim-
plex ed cum intuitu, Dicens etra, Angeli cognos-
cunt essentiam et sua caeam. Ed vere discurrunt.
Ergo patet, ea hoc e discurrere, cognoscere
se: essentiam et sua caeam. R: distinguo ans cognoscunt
essentiam et suam caeam ex parte rei cognita, gero ans,
cognoscit n. Angelus essentiam sive esse à sua caea, et et
illam esse; ex parte cognitionis, nego ans. ea una
cognitio caea et essentia in Angelo sit et eadem non
e verum q cognitio unius fiat ex cognitione alterius,
hoc n. distinctionem rationis ed cum nin portet q in
cognitione angelica non reperit. Ergo vera opinio Scotis
intelligat de cognitione discursiva, humana, naturali,
de qua naturali n. non e vera, ea hoc non suppo-
nit Genitentem cognitionem cum immediate à Deo
infundat, verum ista ad dct Gisler sequitur

Praecognitio qd?

Pro explicatione ed sciti principalis secundum e ed q
Precognitio sit nil aliud quam anticipata cognitio,
quare Precognitio ante petita demonstratum, erit
composita aut simplex ut patet ex dictis. Et cum
alius sit utra apprehensio, alius vero iudicij, de utroq;
utro ant aliqd Precognoscendum.

Scientia

scientia 20 quod cum in cognitione difficultatis ut, ca modum rationem existat actus demonstratis, quae generatim facta, quod ante talem cognitionem erit cognoscendum, vocabitur praecognitum. Haec autem sunt tria in demonstratione, sc. principium, passio, et subiectum. His praenotatis sit.

Conclusio Prima.

Quae sunt tria praecognita sc. an sit, et quid sit. Et tria sunt praecognita. sc. principium, passio, et subiectum.

Haec patet ex eorum et quo ad tam partem pluribus. Quia haec duo tria de aliqua re ante demonstrationem praecognosci sunt. Alia vero sc. quid sit, aut quo sit, cognoscuntur in ipsa demonstratione, sunt petitio demonstrandum: quo tria erunt ejus praecognita. Quo ad tam partem patet et ratione. In Conclusione demonstranda sunt duo quae debent inter se connecti subiectum sc. et passio, ut in hac conclusione. quae sunt rationalis. haec subiectum, rationalis passio, sed non possumus ista connectere vel iudicium ferre de hac connectione nisi prius illa aliquo modo cognoscamus. quo ante praecognitionem demonstrationis praecognosci subiectum, et passio, et sic sunt duo praecognita. Sunt ultra an cognoscuntur vero connexionis passionis cum subiecto non ipsa praecognoscere saltem aliquo modo, sed nonnulla assumere medium alia habens rationem connexionem cum utroque extremo et comparare tale medium cum utroque. Sed haec comparatio fit per aliquam propriam, et ista propria sunt et sunt propria,

quo

go debent et cognosci propria et sic habemus triangulum cognita. Et si non sint plura patet, qa non dant plura in demonstrac. nam licet deus qato hac sit non a cognoscenda sed tu eius cognitio intensiva et demonstratum, haec a singula cognita gitur debent cognosci sequentes declaratur gites.

Conclusio Secunda.

De propriis demonstratis non debet cognosci quid sint, sed an sint vera.

Pro Conclu qua ad primam partem, cognoscere qd sit, aliqd a cognoscere eius definiem qd rei, sed propriam intentionaliter sumptam qd ut hic loquimur, non habet definiem qd rei, go de illis non pt cognosci qd sit. ma: patet, qa tu qd dices cognosciunt rem qd sit tale. pro min: propria qa complexum, sed complexum non pt definiri ut ex sumptis patet. go.

Ca pars pro. Propria demonstratis prius ante assensum petis. go cognoscunt ut vera; pro qsqna, qa nisi cognoscam propria esse vera, ex qbus infero assensum petis non possem postea vere cognoscere ipsam petiem aut ipsi hujus vera assentiri; go cognosca sua propria debent cognosci an sint vera. Et intelligit Conclu de prop propriis, tam extrinsecis qd dignitatis appellantur quam intrinsecis qd notam positiones. Pro eadem ra. Veritas cognosca sua propria non cognoscitur qd demonstratum go veritas cognoscet;

Conclusio Tertia

De

De passione non est prius cognoscendum an sit et quid sit rei, sed tum quid nomen.

Sonus objectionis. de passione non esse quod cognoscendum quid sit aliquid essentia, et an existat. sed tum significet quid nomen quod primus locus passionis ni gestae demonstranda, et forma huius est de passione frustra quod ut passionem esse, quia aliquis potest huic inhibitatem esse alicui accidens et tum potest referri quid sit passio hominis; et hic cognosci, et quodam inhibitatem esse aut quid, et an esse, prius rei, non tum ut passio frustra. Ratio objectionis quod jam praetentum quid sit et an sit passionis conclusi, dici per demonstrationem hoc esse tam essentia quam existentia passionis esse et quidnam in ipsa demonstrare. quo non quid nemo sibi suo scire an de demonstrare. patet quoniam quod demonstratum cognoscat non et ante illam cognosci. ratio ante. essentia passionis sua quae illi pendet ex genio esse quod quia esset definitio sed demonstratum cognosci quam tum passionis esse illam cognosci essentia illi. quo non de totis cognosci. denique existentia, sive ante passionis, se niosse suo genio esse, sed hoc et demonstratum quidnam quo non dicit cognosci existentia passionis. quapropter ratio esse. quia si non scirem quid significet inhibitae v.g. non possemus intelligere causas et propria illi. sumus a. inhibitae significare aut quae extensa genium manifestat de hoc in demonstrare ingredi cui et ob quam causam genuerit, non tum quemut cognoscere passionem confuse esse, quia hunc non sit genium esse, sed tum matter cognosci non frustra ut dictum. et nota et idem de hoc cognosci si quid nos de propria essentia, tum hoc tutius generaliter passionem, quia illa multa sit cognitum.

Conclusio Quarta

De subiecto, scilicet quid cognosci demonstrari an sit et quid sit.

Explicat esse ante demonstrationem et cognosci essentia sit et existentia non actu, alias, quia de multis esse actu non existentibus fiunt demonstrationes ut patet de rosa in hyeme; et unum unio passionis cum esse sit absoluta a tempore et aeternae veritatis, ut dicunt plures, non potest esse actu existens, sed debet praecognosci existentia quantitatis, hoc est, si subiectum est ens

reale

reale, existentia est realis, sed vera existentia tum est per intellectum, quod Deus propter demonstrationes quas fiunt in logica in quibus debet praecognosci existentia possibilis subiecti entis ratio de quo demonstrantur passiones, et haec existentia est tantum per intellectum ut patet./.

Ptr modo constat. Imprimis quod debeat praecognosci existentia possibilis pte. quia res impossibilis non habet passiones quas nitur de illa demonstrare quo ipsum habet hanc saltem existentiam possibilem, et hanc habet per cognosci. Verum quidem quia nos accipimus species a sensibus aliquando fit praecognoscere ipsum actu existens, praesertim si suae propria in mente acquirant, hoc tamen non est sed quod accidens petit ad demonstrandum.

Ptr Constat quoad tertiam partem. sci: quod debeat praecognosci quod a, sunt esse pti. esse pti non potest demonstrari a priori, sed ex ipsa predicata ad demonstrandas passiones, quia ipsa essentia sunt quod sit pti, debet praecognosci de illo. denique dicitur quod rei quidditatem in demonstrare, quod habet supponi, cum sit hoc quod de demonstrare a priori vel quod non a. de demonstrare a posteriori vel quia hanc supponere demonstrat essentiam, ut dicitur quod rei quidditatem passionem, ut patet in hac demonstratione, ex risibile est rate, sed ho est risibilis, quia est rate. id. quia demonstrat non habet praecognosci ut patet, quia in demonstrare quia hanc praecognosci de pto non habet.

Sed

Sed quæres hic an ita Geometræ debeant habere ante demonstratam, vel sint hic in ipsa demonstratione.
R: Non esse necesse quod semper habeant ante demonstratam, sed sint in ipsa demonstratione hic, licet certe antea habeant. Hæc sententia est et pro re.
Præcognoscere dicit ipse Philosophus mentem mihi videtur alius quod non cognoscere illud quod non prius demonstratum, sed supponunt ante assensum geometris, sed ea quæ geometræ non in principiis demonstratis non probant et demonstratum, sed supponunt ante assensum geometris quo vere et proprie dicitur Geometrici, et sufficit ad assensum geometris et acquisitionem scientiæ, quod intra demonstratum præcognoscant, quod vero certe supponunt demonstratione manifestum, quia acquisitio fiat, nos vero et ea cognoscere antequam formemus syllogismum demonstrationis, sed poterit quis dicere quod non cognoscerem et tunc sufficeret mihi ipsa principium dispicere illud cognoscere. Dices quia Geometræ supponunt ante acquisitionem scientiæ, sed ad acquisitionem scientiæ pertinet tota demonstratio, cum scientia quæ cum acquirat, quia ante demonstratam vero debent hic Geometræ. R: distinguo maior: Geometræ supponunt ante acquisitione scientiæ, quod acquisitio fiat constitutione totius demonstratis nego maior: quod dicat assensum geometris demonstrate quod ma: et in hac assensu, magis quam constituit acquisitio scientiæ, nam principia sunt totius principia acquisitionis quam acquisitio, et licet ad acquirendam

scientiam

Sensum ptinent tota demonstratio, tu non sufficit q
istae cognitiones vero deberant hic ante totam de-
monstrationem, ut q se clare se.

Obiicies 10 contra dicta supra. Quatuor
sunt cognitiones, go doctrina Scotis non vera gte
cit falsa. gnna patet, ptr ant. nam alia est cog-
nitio ejus, alia existentiae. Item alia est cognitio
veritatis, alia notis; sed istae 4. cognitiones sunt
petitae ad demonstrandum, go ans verum.
R. Has ots cognitiones sunt duabus tm comprehensi-
nam cognitio ejus, et cognitio notis ptinent ad il-
lam q vocat cognitio, go e; cognitio vero veritatis
et existentiae spectant ad q stionem vel cognitionem
ante, et si patet duas tm esse cognitiones, ~~ff~~ ~~ppo~~-
sitionem ynn sunt inter ots istae ~~colues~~ cognitiones
in angte relata.
Obiicies 20 Ante demonstrationem ~~dll~~ et cog-
nosci bonitas illius sine ejus ejus. si n. non cognos-
cit bonitas illius, non potuit inferri gto. go
sunt plura cognoscenda, et go omnia q. cog-
nita
R. Verum est q. ante demonstrationem debet
cognosci bonitas illius, verum haec cognitio spectat
ad libros prium, unde posteriores stice legentes
tm sunt tria cognita, plura a. si prioristica
addere voluerimus. Ad 2a. Scto tm agit de cognio-
tis posteriori stices,

Obi

Obiicies 30. Ante demonstratum est et quod quo cognosci, ergo sunt plura quæ cognita quam tria, quod patet, probatur ans. si n. non cognosceret quod sed voluntas non potest movere intellectum ad inferendam actionem. quia nihil volitum, quod non præcognitum ergo ut voluntas moveat intellectum ad inferendam actionem, iam est quod esse cognitum. ergo ans. nem.

Confirmat argum. ante demonstratum est et medium præcognosci, ergo sunt plura quæ cognita.

Rs. argto, hic tria numerari ea quæ cognita sunt simpliciter et per se sunt quæ cognosci secunda, antecedunt cognoscenda, sed tria virtualiter in suis principiis. neque ut sæpe aliud cognitum, quia cognitio virtualis quidem, non est distincta à principium cognitionis, et hæc virtualis cognitio sufficit ut voluntas movere possit intellectum ad inferendam actionem. Ad confirmationem dices. quæ cognitiones medii reduci ad quæ cognitiones propriæ, ut patet in exercitiis demonstrationum, quia dum construitur triangulum esse notitiam, quæ intellectionis.

Obiicies ultimo sæpe demonstratur quod sit an est, ergo non semper erunt duæ quæ cognitiones, sed una tantum, quod patet, probatur ans, in theologia demonstratur Deum esse, et idem fit in aliis scientiis, ut in physica demonstratur materiam primam esse. ergo ans. nem.

Rs. Locus alterius potest bene demonstrari quod sit an est, de tto particuli et in adeuato, non tamen id potest de tto adeuato, et si hæc ytrique fuerunt sua demonstrat

existum

omittam fui sti adversantur, hoc erit q. verissima, et non q. ve, ut fit in Theologia q. demonstrat Deum esse, verum hic ytnigit ob imbecillitatem mentis q. non pt. perfecte cognoscere Deum q. hoc statu, et idcirco probat Deum esse a posteriori sc. q. effy. Et hoc regula q. exacta sti non debent demonstrari intelligit sta illis finis, q. perfectam notitiam sunt tradere fui sti, hoc vero in Theologia non pt. fieri, et hinc te q. demonstrat Deum esse. Alias objectionis in dematis in Mafis.

Dubium Quartum.

Quomodo Præmissæ concurrant ad producendum assensum conclusionis; et an præmissæ semp. debeant existere quando educitur conclo?

Duo petimus in hoc dubio et prestine primi utrum quotuplices sint Gmissæ. Alia finitis. Alia objectivæ. Præmissæ objectivæ sunt ota assensum vel cognitionem q. habemus in Gmissis. v.g. in hoc Syllogismo omis ho te aut, petrus te ho goe aut. Gmissæ objectivæ sunt illa ota, vel potius illæ duæ veritates q. d

Præmissæ objectivæ quæ?